

Трето тримесечие

**ОТЧЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ЗЛОУПОТРЕБАТА С ДЕЦА
За 2023 Г.**

Камелия Николова – ръководител на работната група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“, отговаря за организацията на работата на групата и координацията за изпълнението на заложените мерки и дейности

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ I.

ГАРАНТИРАНЕ НА ЕФЕКТИВНА ЗАЩИТА ОТ НАСИЛИЕ И ВРЕДНО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДЕЦАТА В СРЕДАТА НА ЖИВОТ

Мерки и дейности	Отговорна институция <i>Во-деца/партнираща</i>	Индикатори за изпълнение (конкретни стойности – брой и посочване на конкретна кампания, обучение, законопроект и др.)	Постигнат резултат	Причини за забава/неизпълнение
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1 СЪЗДАВАНЕ НА БЕЗОПАСНА, УСТОЙЧИВА И РАЗВИВАЩА СЕМЕЙНА СРЕДА И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПОМОЩ И ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ, ЗАКОННИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, НА ПОЛАГАЩИТЕ ГРИЖИ ЛИЦА				
<i>1.1. Гарантиране правото на закрила от насилие на всички деца и особено деца във висок риск от уязвимост (деца, настанени извън биологичното семейство; деца, търсеци международна закрила, деца с увреждания и/или със СОП; деца, извършители на противообществени прояви и престъпни посегателства) чрез провеждане на национална информационна кампания от органите за закрила на детето и мобилизиране на общността и промяна в обществените нагласи</i>	Водеща: ДАЗД Партниращи: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР, АСП, ЦКБППМ Н, ЦКБТХ,	Национална кампания		

	НПО, НСОРБ, УНИЦЕФ и достав- чици на медийни услуги			
1.2. Създаване на компендиум на добрите практики за подкрепа на децата, родителите и специалистите за изграждане на безопасна, устойчива и развиваща се среда за децата	Водеща: ДАЗД Партни- ращи: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР, АСП, ЦКБППМ Н, ЦКБТХ, НСОРБ, НПО, УНИЦЕФ	Създаден компендиум	ДАЗД – обобщават се добрите практики на общините, държавните институции и НПО сектора за подкрепа на децата, родителите и специалистите. Предвижда се същите да се публикуват на официалната електронна страница на Агенцията.	
1.3. Изграждане на Методически център за анализи и изследвания към Държавната агенция за закрила на детето за събиране и оценка на данни и укрепване на системите за закрила и наблюдение. Изготвяне на анализи с оглед постигане на координирана работа по правни и други въпроси, изработване на методически ресурси за подкрепа на работата на специалистите, работещи с деца и на родителите	Водеща: ДАЗД Партни- ращи: Висши училища, БАН, Инс- титут по психоло- гия на МВР	Създаден методически цен- тър		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2				

ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА, ВЪВЛЕЧЕНИ В РОДИТЕЛСКИ КОНФЛИКТИ И МИНИМИЗИРАНЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ И ЕМОЦИОНАЛНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ

<p>2.1. Сформиране на външен екип на национално ниво от водещи специалисти – клинични психолози, психотерапевти, психиатри и др., за подкрепа по случаи на тежки родителски конфликти и за оказване на супервизия</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партниращи: Националното сдружение на психолозите, Висши училища, Центрове за психично здраве</p>	<p>Сформиран екип на национално ниво</p>		
<p>2.2. Мониторинг по прилагане на Методическо указание за работа по случай на деца в риск от родителско отчуждение и Механизъм за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въввлечени в родителски конфликти, с оглед подобряване на работата по случаи и отстраняване на трудностите в практиката</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партнираща: АСП</p>	<p>Приета актуализация</p>	<p>ДАЗД – разработен е инструментариум за извършване на мониторинга. Изпратени са специално адаптирани и индивидуализирани карти на 11.10.2023 г. за извършване на външния мониторинг по прилагането на Механизма за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въввлечени в родителски конфликти до Главния прокурор, Министерство на правосъдието, Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването, Министерство на вътрешните работи, Агенцията за социално подпомагане (за тях работните карти включват и мониторинга по прилагане на Методическото указание за работа по случай</p>	

			на деца в риск от родителско отчуждение), Националното сдружение на общините в Република България. В посочения период запозна обработването и обобщаването на информацията и подготовката на анализ на резултатите.	
<i>2.3. Въвеждане на задължителна медиация по семейни дела</i>	Водещи: МП, ВСС	Изготвен акт/приет акт Приет акт - обнародван ДВ, бр.11 от 2023 г., в сила от 1.07.2024 г.	МП – Законът за изменение и допълнение на Закона за медиацията /ЗИД на ЗМ/ е приет на второ гласуване в пленарно заседание на дата 25. 01.2023 г. Обнародван е в ДВ, бр.11 от 2023 г. Законът влиза в сила от 1.07.2024 г.	Мярката е отчетена през първото тримесечие на 2023 г.
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА С РОДИТЕЛИ, КОИТО ПРЕБИВАВАТ ДЪЛГОСРОЧНО В ЧУЖБИНА				
<i>3.1. Разработване на механизъм за регистриране и подкрепа за деца, чиито родители пребивават в чужбина</i>	Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н Партни- раци: МВР, АСП, об- щини	Приет механизъм	ДАЗД – изготвени са предложения за изменение и допълнение на Семейния кодекс в частта за временно настояничество и попечителство и реда за регистриране на деца, чиито родители пребивават дългосрочно в чужбина.	
<i>3.2. Наблюдение и подкрепа в работата по случаи на деца с родители, които пребивават в чужбина</i>	Водеща: АСП Партни- раци: МОН, МВР, об- щини, дос- тавчици на услуги	Подкрепа чрез мерки за закрила	АСП – Във връзка с отчета на плана за действие за изпълнение на НППНЗД за третото тримесечие, е изискана информация от Дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) за децата, настанени в семейства на близки и роднини, с родители, които пребивават в чужбина. От постъпилата информация става ясно, че за третото тримесечие на 2023 г.	

			(месеците юли, август и септември) новите случаи, по които работят отдели „Закрила на детето“ (ОЗД) към ДСП в страната на деца, настанени в семейства на близки и роднини, с родители, които пребивават в чужбина са 38 .	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И/ИЛИ СЪС СОП, ДЕЦА С КОМПЛЕКСНИ КОМУНИКАТИВНИ ПОТРЕБНОСТИ (С НАРУШЕНА ИЛИ ЛИПСВАЩА ФУНКЦИОНАЛНА РЕЧ)				
<p>4.1. Проучване и анализ на проблемите на превенцията на насилието на децата с комплексни комуникативни потребности (ККП):</p> <p>4.1.1. Организиране на междуинституционална среща на национално ниво;</p> <p>4.1.2. Изготвяне на доклад с отчетна информация върху насилието над деца с увреждания и ККП;</p> <p>4.1.3. Проучване и представяне на добрите практики по света за превенция, разследване и правосъдие на насилие, малтретиране и експлоатация над деца с увреждания;</p> <p>4.1.4. Организиране на кръгла маса с участието на всички заинтересовани страни за представяне на резултатите от доклада и обсъждане на препоръки за следващи стъпки за превенция на насилието над деца с комплексни комуникативни потребности;</p> <p>4.1.5. Създаване на междуинституционална работна група с цел проучване на чуждестранен опит и предлагане на система за превенция и достъп до правосъдие за децата със затруднена комуникация</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: Фондация „АСИСТ – ПТ“, МВР, МЗ, МП, МОН, МТСП, МВнР, АХУ, АСП</p>	<p>Проведена среща; Изготвен доклад на вниманието на НСЗД; Провеждане на кръгла маса; Работна група, която да направи преглед и предложения за промени в действащото законодателство</p>	<p>ДАЗД – Организирана е кръгла маса „Превенция на насилието и злоупотребата с деца с комуникативни нарушения“, с участието на всички заинтересовани страни за представяне на резултатите от доклада и са очертани последващите стъпки за действие за превенция на насилието. Какви са предизвикателствата и перспективите при прилагане на системи за допълваща и алтернативна комуникация и работата с деца с говорни нарушения споделиха водещи международни специалисти в тази област. В дискусиата се включиха Хуан Борнман, професор в Центъра за допълваща и алтернативна комуникация на Университета в Претория, Южна Африка, Йехудит Лейба, експерт по правните въпроси, свързани с ДАК и полицейските разследвания в Израел, Нета Бен Зеев, логопед с 35 години опит в сферата на допълваща и алтернативна комуникация и супервайзър при</p>	

			<p>воденето на разследвания и събиране на показанията чрез ДАК в Израел.</p> <p>Участие в кръглата маса „Превенция на насилието и злоупотребата с деца с комуникативни нарушения“, организирана от ДАЗД, в партньорство с Фондация „АСИСТ – Помагачи технологии“ взеха и председателя на Комисията по труда, социалната и демографската политика в 49-ото НС, заместник-министър на труда и социалната политика, заместник-министър на образованието и науката, представители на МВР, МП, АСП, ГДНП, АХУ, АКСУ, МЗ, МОН, ДАБ, ВКП, Софийски районен съд, на администрацията на Омбудсмана, ЦСОП, ЦНСТДМУППМГ, НСОРБ, медии и др.</p> <p>От страна на ДАБ продължава превод на редките езици на картите за комуникация, които ще подпомогнат възможността на работещите в социалните услуги за комуникират с деца, получили международна закрила, които владеят само редки езици.</p>	
<p>4.2. Разработване на система за регистриране, наблюдение и подкрепа за деца с комплексни комуникативни потребности с цел превенция на насилието, включваща работа за развитие на нужните комуникативни и социални компетентности, позволяващи съобщаване и защита от насилие и създаване на нужните средства за Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК) и обучение на специалистите за работа с тях</p>	<p>Водещи: АХУ, АСП Партньорци: Фондация „АСИСТ – ПТ“, МОН, МТСП,</p>	<p>База данни на всички деца с увреждания, която може да бъде използвана за мониторинг и превенция на насилието над деца с увреждания.</p> <p>Система за комуникация, свързана с насилие и експлоатация, отговаряща на най-добрите практики</p>		

	ДАЗД, МЗ-НЕЛК			
<i>4.3. Създаване на система за гарантиране на правото на комуникация и обучение на децата с комплексни комуникативни потребности чрез ранна оценка на нуждите от Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК), избор на подходяща система за ДАК и безплатното ѝ осигуряване и внедряване. Такава система ще бъде основополагаща за превенцията на насилие над деца с комплексни комуникативни потребности, тъй като ще гарантира възможност за съобщаване на насилие и даване на показания</i>	Водещи: МОН, АСП, АХУ Партнери: Фондация „АСИСТ – ПТ“, ДАЗД, МЗ, МТСП, НПО	Законодателни промени, които гарантират безплатния ранен достъп до нужните средства за ДАК, която осигурява подкрепа и актуализация през целия цикъл на използване		
<i>4.4. Изграждане на приобщаващи модели и разбиране на различията. Утвърждаване на добри практики за социализация на децата с комплексни нужди и множество увреждания и децата с психични страдания</i>	Водещи: МОН, МЗ, общини Партнери: НЦОЗА, НПО	Брой приобщени деца		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ ЧРЕЗ ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ				
<i>5.1.Развиване на дигитално-медийна грамотност на учениците в часовете и извънкласните дейности, включително чрез разработване и прилагане на дигитални иновации и платформи за развитие на дигитално-медийна грамотност</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партнери: ГДБОП, НЦБИ	Брой проведени обучения и дискусии, тренинг	ДАЗД – През отчетното тримесечие е проведен конкурс за изработка на чат приложение към Националната телефонна линия за деца 116 111, обучение на екипа на двете специализирани дирекции за работа с приложението, предвид обстоятелството, че консултирането се извършва от експерти на ДАЗД. Стартира чат приложение за разговор и консултация с деца на 01.08.23 г., което работи във вторник и четвъртък .	

5.2. Получаване и обработка на сигнали за онлайн насилие над деца чрез Горещата линия на Националния център за безопасен интернет	Водеща: НЦБИ Партни- раци: ДАЗД, МОН, МВР	Популяризиране на линията и възможностите за подаване на сигнал		
5.3. Обучения на ученици от всички образователни етапи по теми, свързани с онлайн рисковете като онлайн тормоз, секстинг, онлайн сексуална експлоатация, сексторшън, непознати в мрежата, сигурност и хакнати профили	Водеща: МОН Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, ДАЗД	Брой обучения и брой обучени ученици	ДАЗД – Подготовка на анкета за проучване на нивото на знание на учениците за онлайн рискове по програма „Киберзащитници“. За трета поредна година, ДАЗД и Черноморска академия за сигурност провеждат анкета за нивото на знание на учениците от 6, 7 и 8 класове по проблеми свързани с кибертормоза.	
5.4. Провеждане на обучителна програма Киберскути в училищата в България	Водеща: МОН Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, общини	Брой училища, в които е реализирана програмата		
5.5. Провеждане на кампания за повишаване на информираността на родители, учители и професионалисти по отношение на онлайн рисковете и превенцията на насилието в Интернет	Водеща: МОН Партни- раци: АР, НЦБИ	Ежегодна кампания		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 6				
ПРЕВЕНЦИЯ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ДЕЦА В ПРИНУДИТЕЛНО ПОДЧИНЕНИЕ ЗА ПРОСИЯ И ДРУГИ ФОРМИ НА ПРИНУДИТЕЛЕН ТРУД				
6.1. Въвеждане на механизъм за регистриране, докладване, подкрепа и наблюдение на деца в принудително	Водещи: АСП, ИАГИТ	Въведен механизъм на работа		

<i>телно подчинение за просия и други форми на принудителен труд, трудова и/или сексуална експлоатация</i>	Партни- раци: ДАЗД, МВР, об- щини, дос- тавчици на социални услуги			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 7				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА ТРАФИК				
<i>7.1. Провеждане на местни академии за доброволци към МКБТХ за работа по превенция на трафика на хора сред връстници</i>	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Проведени сесии за доброво- лци - брой участници; обу- чени лица		
<i>7.2. Информационни сесии в училища в страната за повишаване на информираността на младите хора и учениците относно престъплението „трафик на хора“</i>	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Брой проведени сесии; брой участници; обучени лица		
<i>7.3. Специализирани обучения за педагогически специалисти, психолози, социални работници, правни защитници и др. по темата „трафик на хора“</i>	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Брой проведени обучения; брой участници; обучени лица		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 8				
ПРЕВЕНЦИЯ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ И НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА И ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛАТА НА ДЕЦАТА И МЛАДЕЖИТЕ, УПОТРЕБЯВАЩИ И/ИЛИ ЗЛОУПОТРЕБЯВАЩИ С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА				
<i>8.1. Разработване и прилагане на програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества</i>	Водещи: МЗ, НЦОЗА	Брой достигнати деца		

	Партни- раци: ПИЦ, об- щини, за- интересо- вани страни			
<i>8.2. Разработване и прилагане на резидентна програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества</i>	Водеци: МЗ, НЦОЗА Партни- раци: ПИЦ, об- щини, за- интересо- вани страни	Брой достигнати деца		
<i>8.3. Провеждане на целенасочена работа в училищата (информационни кампании, обучения и др.). Формиране на социални умения у учениците</i>	Водеци: МЗ, МОН Партни- раци: ПИЦ, РУО, учи- лища НПО (само по одобрена от МОН и МЗ прог- рама за превенция употребата на нарко- тични ве- щества)	Брой достигнати деца и мла- дежи	ДАЗД – Съз заповед от 17.08.2023 г. на министър на МОН е създадена група, в която участват експерти на ДАЗД, МЗ, ГДБОП, АМ, в съдаването на Механизъм за противодействие на разпространението и употребата на наркотични вещества в училище, и за провеждане на обучение на училищни психолози по темата за превенция на разпространение, употребата и злоупотреба с наркотични вещества. Механизмът е утвърден на 01.11.2023 г.	

<p>8.4. Провеждане на кампании за ангажиране на обществеността по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества</p>	<p>Водещи: ОбСНВ и ПИЦ, ДАЗД Партни- раци: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО</p>	<p>Брой достигнати лица</p>	<p>ДАЗД – Агенцията се включи активно с предложения за дейности при разработването на Национална превантивна кампания срещу разпространението и употребата на наркотични вещества сред подрастващите, под ръководството на ГДНП, с участието и на представители на МОН, МЗ, ММС.</p>	
<p>8.5. Разработване, издаване и разпространение на информационни материали по темата за насилието, както и за употребата и злоупотребата с наркотични вещества</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО</p>	<p>Брой достигнати лица</p>		
<p>8.6. Доброволно, конфиденциално и етично консултиране на употребяващи и злоупотребяващи лица и подпомагането им да намерят собствен вътрешен ресурс за справяне с проблема; Консултиране и подкрепа на семейства и близки на лица с проблемна употреба и зависимост; Превантивно консултиране при съмнения или тревога от проблемно поведение на деца, младежи или възрастни</p>	<p>Водещи: ОбСНВ и ПИЦ</p>	<p>Брой консултирани</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 9 ПРЕВЕНЦИЯ НА ДЕТСКИТЕ/РАННИ БРАКОВЕ И СЛУЧАИ НА РАННИ РАЖДАНИЯ</p>				
<p>9.1. Подобряване знанията на децата относно сексуалното насилие и начините да се предпазят от него</p>	<p>Водеща: МОН Партни- раци: МЗ,</p>	<p>Въведен обучителен модул</p>		

	ДАЗД, НЦОЗА			
9.2. Създаване и прилагане на програми или интегриране на доказали своята ефективност програми и добри практики за работа в общността по превенция на детските и ранни бракове (случаи на деца, съжителстващи на семейни начала, и случаи на деца – родители за регионите с концентрация на случаи на деца в ранно съжителство на семейни начала и случаи на малолетните и непълнолетните родители), включително програми и интервенции за овластяване на момичетата и момчетата чрез информация и развитие на житейски умения, подкрепа за продължаване на образованието и осигуряване на възможности за професионална реализация	Водещи: Общини Партни- раци: МЗ, МОН, ДАЗД, об- ластен уп- равител, прокура- тура, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	През 2023 г. проведена реги- онална среща в гр. Сливен; Брой срещи	ДАЗД – През месец септември 2023 г. са проведени редица срещи с ръководители и експерти на Областна администрация Сливен, Община Сливен, ОД на МВР – Сливен, Окръжна и Районна прокуратура – Сливен, РЗИ – Сливен, РУО – Сливен, РДСП – Сливен, ДСП – Сливен, като район с голяма уязвима общност, засегната от ранни съжителства и раждания от деца. Планирано е до края 2023 г. да се проведе междуинституционална среща, на която ще бъдат обсъдени възможните интервенции на местно, регионално и национално ниво за превенция на злоупотребата с деца, чрез въвличането им в ранно съжителство на съпругески начала и раждане в ниска възраст. Изискана е информация от Окръжна прокуратура – Сливен за образуваните и отказани досъдебни производства, касаещи ранните бракове малолетни и непълнолетни за периода 2022-09.2023 г.; от Регионална здравна инспекция относно регистрираните в здравната система бременни за същия период; от Дирекция „Социално подпомагане“ – Сливен за броя отворени случаи, касаещи ранни бракове, съжителства и раждания от деца, както и от Регионално управление на образованието Сливен за броя на деца, в риск от отпадане от образователната система по тази причина. Информацията е анализирана	

			и са изведени препоръки и предложения за бъдещи мерки. Приключена е подготовката на междуинституционална работна среща на високо ниво в Сливен.	
<i>9.3. Изграждане на системни механизми и планове за работа с родителите за промяна на стереотипите и неблагоприятните за децата традиции и работа с гражданското общество за промяна на обществените нагласи по отношение на „детските бракове“, малолетните и непълнолетните родители</i>	Водещи: Общини Партньори: МЗ, МВР, МОН, ДАЗД, областен управител, прокуратура, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой кампании и срещи на местната общност		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 10 ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВЕН ДОСТЪП ДО ПРАВНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА И ДО СЪОТВЕТНОТО ОБЕЗЩЕТИЕ				
<i>10.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</i>	Водеща: МП Партньори: МВР, съдебна власт	Приет акт Приет акт - обнародван ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г., в сила от 1 септември 2023 г.	МП – За целите на въвеждането на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, Министерството на правосъдието подготви законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК), с който се правят и предложения за промени в Закона за	Мярката е отчетена през второто тримесечие на 2023 г.

			<p>подпомагане и финансова компенсация на пострадалите от престъпления.</p> <p>В съответствие с изискванията на Директивата законопроектът разширява списъка с процесуални права на пострадалите:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ добавя се правото да бъдат придружавани от лице по техен избор. Съдействието и моралната подкрепа, които това лице може да окаже, ще допринесат за по-доброто взаимодействие на пострадалия с органите на досъдебното производство по време на извършването на процесуално-следствените действия; ✓ предвижда се разпитът на деца-свидетели със специфични нужди от защита да се провежда в присъствието на педагог или психолог. Когато това е необходимо, разпитът се провежда и в присъствието на родителя, настойника или попечителя. В случаите на домашно насилие или на престъпление против половата неприкосновеност по искане на пострадалия разпитът може да се извърши от лице от същия пол; ✓ урежда се извършването без излишно забавяне на индивидуална оценка на пострадалия след първия контакт на компетентните органи с него. Тя следва да определи физическото и психическото състояние на пострадалия в резултат на претърпяното престъпление и да установи наличието 	
--	--	--	---	--

			<p>на специфични нужди от защита. В тази връзка се предлагат изменения в Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадалия от престъпления (ЗПФКПП);</p> <p>✓ осигурява се възможност членовете на семейството на пострадалия, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер, също да получат подпомагане по реда на ЗПФКПП. За по-голяма яснота се въвежда отделна дефиниция на „членове на семейството“ на пострадалия.</p> <p>Законопроектът е приет окончателно от Народното събрание на 26 май 2023 г. и обнародван в ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г. Измененията и допълненията ще влязат в сила на 1 септември 2023 г.</p>	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 11				
ИЗГРАЖДАНЕ НА БЕЗОПАСНА И БЛАГОПРИЯТНА УЧИЛИЩНА СРЕДА И ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА СРЕЩУ НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ				
<i>11.1. Целенасочени действия за подобряване на училищния климат/климата в образователната институция, създаване на приобщаваща и приемаща среда, изграждане на сплотена училищна/образователна общност и развиване на чувство на принадлежност на децата и учениците към тази общност. Разпространение и интегриране на вече доказали ефективността си програми, които се основават на цялостния училищен подход за сигурна училищна среда</i>	Водеща: МОН Партнери: НПО	Програма		
<i>11.2. Разработване и прилагане на промотивно-превантивни програми за психичното здраве на децата</i>	Водеща: НЦОЗА	Програми		

<i>и младежите в училищна възраст, насочени към повишаване на осведомеността, насърчаване на (само-)грижата и търсенето на подкрепа, преодоляване на стигмата и осигуряване на достъп до психологическа подкрепа, включително чрез разработване, прилагане и интегриране на иновативни и дигитални платформи за психично здраве</i>	Партни- раща: МОН			
<i>11.3. Засилено взаимодействие между УКП, МКБППМН, педагогически съветници, училищни психолози и родителски настоятелства. Работа с родителите като стъпка за превенция срещу насилието между децата в училищните институции</i>	Водещи: МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР	Провеждане на срещи и комисии		
<i>11.4. Разработване и прилагане на програма и мерки за социално-превантивна работа с родители във връзка с извършени от техните деца прояви на насилие в образователните институции</i>	Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР Партни- ращи: МТСП, АСП	Изготвяне на национална програма		
<i>11.5. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за развиване на социално-емоционални умения, включително толерантност, у децата от ранна детска възраст при прилагане на компетентностния подход. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за образование по права на детето и гражданско образование от ранна детска възраст</i>	Водеща: МОН Партни- ращи: НПО	Интегриране на разработени програми в учебното съдържание		

11.6. Насърчаване на извънкласните дейности, развиващи социално-емоционални умения, вкл. толерантност у децата и младежите в училищна възраст	Водещи: МОН, общини	Дейности		
11.7. Среци на специалисти от МКБППМН с деца с цел информираност по отношение на поведението им в социума и нормативно определените им отговорности	Водещи: ЦКБППМН, МОН, МВР	Среци в училищата		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 12				
ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦАТА В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ				
12.1. Извършване на мониторинг в лечебните заведения за болнична помощ на практиките за прием на деца без придружител и на прилагането на нехуманни методи на физическо ограничаване при провеждане на лечение на деца	Водеща: РЗИ-ИАНН Партнера: ДАЗД	Осъществяване на мониторинг	ДАЗД – Извършен е мониторинг в 28 лечебни заведения (по едно във всяка административна област) УМБАЛ/МБАЛ/ СБАЛДБ, съвместно с 28-те РЗИ . Мониторингът е с цел да установи наличие или липса на утвърдени единни правила/указания относно приема в лечебни заведения за болнична помощ за лечение на деца без придружител и прилагането на мерки за физическо ограничаване на деца, постъпили за лечение без придружител, при неизбежна необходимост, в синхрон с международните стандарти и заложените в съответните медицински стандарти на Република България. За целта е оказано необходимото съдействие от страна на МЗ. Изготвен е обобщен доклад с резултатите, който е сведен на вниманието на МЗ, с конкретни предложения.	
12.2. Утвърждаване на единни правила/указания относно приема в лечебни заведения за болнична по-	Водеща: МЗ	Разработени правила		

<p><i>моц за лечение на деца без придружител и прилагането на мерки за физическо ограничаване на деца, постъпили за лечение без придружител, при неизбежна необходимост, в синхрон с международните стандарти и заложен в съответните медицински стандарти в Република България, посочване на неприемливите начини за имобилизиране, времетраене и условия</i></p>				
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 13 МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА ПОДКРЕПА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ ИЗВЪРШИТЕЛИ НА НАСИЛИЕ ИЛИ ЕКСПЛОАТАЦИЯ</p>				
<p><i>13.1. Организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие от образователни институции, лечебни заведения, доставчици на социални услуги, дирекции „Социално подпомагане“, центрове за подкрепа за личностно развитие, юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата на закрила на детето, териториални подразделения на Държавната агенция за бежанците</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Брой проверки</p>	<p>ДАЗД – За периода са извършени 64 броя проверки от които 24 сигнални, 31 планови и 9 последващи проверки за проследяване изпълнението на дадени задължителни предписания. От извършените проверки по сигнал 7 касаят насилие над дете. През месец септември 2023 г. стартира планова проверка на тема „Гарантиране на правото на дете с увреждане на специални грижи, подкрепа, пълноценна социална интеграция и индивидуално развитие“, с основна цел изследване спазването на правата на децата с увреждания, настанени в ДМСГД, ЦНСТ-ДМУППМГ и насочени към центрове за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания е предвиден интегриран подход, при който да се изследва грижата, която се полага за настанените деца, планирането на грижите за тях, проучване на взаимодействието между лечебните, об-</p>	

			<p>разователните и социалните услуги, взаимодействието с родителите, причините децата да се настаняват в специализираните институции и специализираните услуги, като се извърши проверка и в дирекции „Социално подпомагане“, в чиито териториален обхват се намират лечебните заведения ДМСГД и ЦНСТДМУППМГ и образователни институции, които посещават децата. Проверката ще се извършва в периода м. 09.2023 г. - м. 12.2023 г. в общо 43 обекта: 4 домове за медико-социални грижи за деца; 8 центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания с потребност от постоянна медицинска грижа; 10 центрове за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания; 11 дирекции „Социално подпомагане“; 10 образователни институции – училища и детски градини.</p>	
<p>13.2. Интервенции за приемна грижа с участието на дирекциите „Социално подпомагане“, общините и доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги. Провеждане на инициативи и кампании за набиране на кандидати за приемни семейства за прием на деца, преживели насилие</p>	<p>Водещи: Общини, доставчици на социални услуги, лицензирани по реда на ЗСУ, ДСП</p>	<p>Брой приемни семейства</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 14 ПРЕУСТРОЯВАНЕ НА ОПАСНИ СРЕДИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ НА ДЕЦАТА ЧРЕЗ АНГАЖИРАНЕ В СПОРТНИ, КУЛТУРНИ И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ</p>				

14.1. Осигуряване на подходяща и достъпна спортна инфраструктура на обществени места за отидих – в реконструирани и модернизирани спортни съоръжения, както и детски площадки за игра	Водещи: Общини	Брой реконструирани или изградени спортни съоръжения и площадки за игра		
14.2. Гарантиране на безплатен достъп на децата до спортни услуги и занимания – обхванати деца по програми за достъп до спортни съоръжения	Водеща: ММС Партнери: Спортни клубове и спортни федерации	Брой реализирани проекти Брой включени деца Брой спортни занимания Брой спортни прояви	ММС – Програма „Научи се да караш ски“ - Брой обхванати деца 2 330; Реализира се Програма „Спорт за децата в свободното време“ - планирани занимания 34 083 с включени 6 025 деца, в Програма „Научи се да плуваш“ са предвидени 1 890 занимания с включени 777 деца. Реализират се проекти „Децата и бадминтона“ - планиран брой занимания – 2 520 с включени в тях 840 деца, „Атлетическа академия за деца“ – планирани занимания – 240 с включени в тях 634 деца, „Спорт за децата в риск“ – планирани занимания – 1 476 с включени 210 деца; В „Спорт за учащи“ са организирани 47 прояви с 10 000 деца.	
14.3 Участие на деца в културни дейности, в културни институти, в извънкласни и извънучилищни форми	Водещи: Училища, МОН Партнери: Културни институти, МК	Национални програми за развитие на образованието		
14.4. Създаване на общински програми за ангажиране на свободното време на децата и семействата	Водещи: Общини Партнери: МОН, МК,	Брой общински програми		

	ММС, МЗ - РЗИ, МВР			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 15				
ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА ОТ ПОСЕГАТЕЛСТВО И РЕАКЦИЯ ПРИ ТРАНСГРАНИЧНО ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЦА				
<i>15.1. Разработване на учебни материали по правата на децата, бежанци и мигранти, за разясняване на системата за закрила в страната, преведени на съответните езици и адаптирани за деца</i>	Водещи: ДАБ, ДАЗД Партни- раци: МВР, МОН, НСОРБ, АСП, МЗ - НЦОЗА	Изработени учебни ма- териали		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 16				
ПОДКРЕПА И ЗАКРИЛА НА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА В КОНФЛИКТ СЪС ЗАКОНА				
<i>16.1. Подкрепа на деца, преминали през ВУИ и СПИ, за ресоциализация и развиване на социални умения. Изготвяне на план за напускане на всяко дете, на което предстои прекратяване на настаняването</i>	Водещи: МОН, ЦКБППМ Н, АСП, МВР Партни- раци: Об- щини, ли- цензирани достав- чици на услуги	Ползване на услуги, продъл- жаване на образователната подкрепа, застъпничество за намиране на работа, превен- ция на девианти прояви		
<i>16.2. Създаване на модел на програми за работа с непълнолетните правонарушители и на програми за работа с родителите</i>	Водещи: ЦКБППМ Н, МОН, ДАЗД Партни- раци:	Разработени програми. Брой участници, спрямо ко- ито е приложена програмата	ДАЗД – На база на изготвения доклад с резултатите от осъществено наблюдение в поправителните домове за ненавършили пълнолетие правонарушители в Поправителен дом за непълнолетни	

	АСП, НПО, МП/ГДИН		девойки към затвора – гр. Сливен и Поправителен дом за непълнолетни младежи към затвора – гр. Враца са изпратени писма до отговорните институции за номиниране на участници в работна група за създаване на модел на програми за работа с непълнолетните правонарушители и на програми за работа с родителите. Предстои до края на годината сформиране на работната група.	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛ II				
ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДХОДЯЩА НОРМАТИВНА УРЕДБА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО СРЕЩУ ВСИЧКИ ФОРМИ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I				
ПРЕГЛЕД И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРАВНАТА РАМКА				
<i>1.1. Промяна на инструкция 8121з-78/24 януари 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи</i>	Водеща: МВР	Приета инструкция	МВР – Изменението и допълнението в Инструкция № 8121з-78 е публикувано в ДВ бр.18/24.02.2023г.	Отчетено през първото тримесечие
<i>1.2. Изготвяне и приемане на нова нормативна уредба в областта на правосъдието за детето по отношение на деца в конфликт със закона: 1.2.1. Сформиране на РГ; 1.2.2. Извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието; 1.2.3. Изготвяне на проект на закон за детското правосъдие</i>	Водеща: МП Партнери: МТСП, МВР, МОН, ЦКБППМ Н, УНИ- ЦЕФ, НМД и др.	Приет акт	МП – През 2019 г. работна група в МП изготви проект на Закон за възпитателните мерки спрямо лицата, извършили като непълнолетни престъпление или административно нарушение. Няма постигнат консенсус относно обхвата на този проект на закон, от чието приложение поле към момента са изключени малолетните деца. В тази връзка са изключени и евентуалната необходимост от доразвиване на подходящи консултативни и подкрепящи услуги по отношение на тях, както и по предложената със законопроекта възпитателна мярка	

			<p>„специален надзор от приемно семейство“. Поради невъзможност за формиране на редовно правителство през 2021 г. и съответно предсрочно прекратяване на пълномощията на 45-то, 46-то, 47-то и 48- то Народно събрание през 2022 г., няма промени, настъпили в системата на детското правосъдие.</p> <p>Предвид факта, че въпросът относно необходимостта от изграждане на система от мерки за защита на най-добрия интерес на непълнолетния правонарушител е сред приоритетните за министерството, към него ще се пристъпи незабавно след приключване на конституционната реформа.</p>	
<i>1.3. Изготвяне и приемане на нови Методически указания за работа при случаи на домашно насилие, включително и с участието на деца, след промяна на Закона за защита от домашното насилие. Обучение на всички полицейски органи, работещи по такива случаи</i>	Водеща: МВР	Въведени нови Методически указания в МВР	МВР – Проведени седем заседанията на междуведомствената работна група	В процес на изпълнение – срок 10.01.2024г.
<i>1.4. Разработване и апробиране на корекционна програма за лица, упражнили насилие върху деца, сред социалните услуги за подкрепа в общността</i>	Водеща: ДАЗД Партньорски: ДАЗД МТСП, АСП, УНИЦЕФ, НПО	Утвърдена програма		

<p>1.5. Въвеждане на нормативно основание за приемане, познаване и спазване на Етичния кодекс на работещите с деца, приет от Националния съвет за закрила на детето</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партнера: МТСП</p>	<p>Приет акт</p>	<p>ДАЗД – На 18.08.2023 г. писмено е поискано съдействие от министъра на труда и социалната политика, относно инициране на законодателни промени в Закона за закрила на детето, относно необходимостта от нормативно регламентиране на Етичния кодекс на работещите с деца. Предвид приоритетите на Министерството на труда и социалната политика, насочени към подобряване на политиките за подкрепа на децата и гарантирането на техните права и интереси, е подкрепено предложението на ДАЗД за промени в ЗЗДет., свързани с въвеждане на нормативно основание за приемане, познаване и прилагане в практиката на Етичния кодекс на работещите с деца. Разработването на промени в ЗЗДет. е в съответствие и с Програмата за управление на Република България юни 2023 г. – декември 2024 г. (мярка 8.1.2.1 „Одобрен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето и други законопроекти“).</p> <p>С оглед гореизложеното, от страна на МТСП е предложено при сформирание на работна група за разработване на предложения за промени в ЗЗДет., в обсъжданията да бъде включено и предложението на ДАЗД за въвеждане на нормативно основание за приемане, познаване и спазване на Етичния кодекс на работещите с деца.</p>	
---	--	------------------	--	--

<p>1.6. Преглед на нормативната уредба с цел изпълнение на препоръките на Комитета на ООН за правата на детето</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньори: МТСП, МВР, АСП</p>	<p>Анализ с предложения</p>	<p>ДАЗД – На 23.08.2023 г. е проведена работна среща между представители на Държавната агенция за закрила на детето и на Министерство на правосъдието. Обсъдени са идеите и предложенията за промяна на СК и НК. На 29.08.2023 г. представители на Министерството на труда и социалната политика и Държавната агенция за закрила на детето участваха в организирана в Народното събрание дискусия по Законопроекта за изменение и допълнение на Семейния кодекс. Бяха представени и обсъдени предложенията на ДАЗД в изпълнение на препоръките на Комитета на ООН за правата на детето, за промени в чл. 6 от СК, касаещи отмяна на разпоредбите (ал. 2, 3 и 4), даващи възможност за сключване на брак по изключение от лице, навършило шестнадесет години, ако важни причини налагат това.</p> <p>На 01.09.2023 г. е внесено предложение с вх. № 49-354-04-174 от н.п. Деница Сачева и група народни представители за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс, с което се предлага отмяна на чл. 6, ал. 2, 3 и 4 от кодекса.</p>	
<p>1.7. Преглед на нормативната уредба и изготвяне на анализ с цел въвеждане на ограничения (забрана) за лица, осъдени за сексуално насилие над деца по</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньори: МП,</p>	<p>Анализ с предложения</p>		

раздел „Разврат“ от НК, да не се допускат до упражняване на професионални дейности, които включват пряк и редовен контакт с деца	МОН, МЗ, МТСП, общини			
1.8. Преглед на нормативната рамка и на действащите механизми за работа по случай и подкрепа на деца, чиито родители пребивават дългосрочно в чужбина, с оглед проучване на нуждите на децата, включително събиране на информация за чуждестранни практики	Водещи: ДАЗД МП МВнР Партнера: УНИЦЕФ	Анализ с предложения		
1.9. Регламентиране в длъжностните характеристики на всички работещи пряко с деца или имащи досег с деца на задължението за уведомяване по чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето	Водещи: МОН, МК, ММС, лечебни заведения, МВР, общини, НПО – доставчици на услуги	Актуализирани длъжностни характеристики на институциите	ДАЗД – На 16.08.2023 г. е изпратено писмо до Министъра на образованието и науката, Министъра на здравеопазването, Министъра на вътрешните работи, Министъра на културата и Министъра на младежта и спорта, отделно до кметовете на общини, в качеството им на органи за закрила на детето, с молба за съдействие относно изпълнението на заложената в Плана за действие дейност, като своевременно същата бъде сведена на вниманието на всички директори на образователни институции (училища, детски градини, детски ясли); лечебни заведения и общопрактикуващи лекари; домове за временно настаняване на малолетни и непълнолетни и други подчинени на съответната институция структури, чрез ръководените от тях регионални структури, както и на ръководителите на социални услуги. От предоставената информация е видно, че в ММС е налична информация за включено задължение за съдействие	

			<p>по чл. 7 от ЗЗДет. в длъжностните характеристики на всички директори на държавни спортни училища, като същите са запознати с изпратеното от ДАЗД писмо, с което се цели вменяване на задължения и на персонала на учебните заведения към ММС, имащи досег с деца, чието задължение и на директорите на училищата.</p> <p>МОН е изпратило писмо до всички началници на РУО в страната, които от своя страна следва да сведат на вниманието на директорите на образователни институции дейността по Плана, като своевременно изискват от тях да актуализират длъжностните характеристики на педагогическите специалисти и на непедagogическия персонал, имащ досег с деца, в ръководените от тях институции.</p> <p>МЗ е изпратило писмо до директорите на РЗИ в страната, като с цел подобряване на взаимодействието между професионалистите, работещи с деца и системата за закрила на детето и във връзка с изпълнение на утвърдения План за действие по НППНЗД е отправена молба за съдействие и информиране на ръководителите на лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ и детските ясли, за нормативно регламентираните им задължения, съгласно ЗЗДет. и актуализиране на длъжностните характеристики на лицата, работещи с деца.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>От МВР е предоставена информация, че в длъжностните характеристики на служителите с полицейски правомощия е включено задължението за познаване и спазване на Етичния кодекс за поведение на държавните служители в МВР, в който има част и задължение за информирание на органите по закрила на детето и част от Етичния кодекс на работещите с деца. С оглед на факта, че съгласно чл. 7, ал. 1 от ЗЗДет., МВР е една от трите държавни институции, които следва незабавно да бъдат уведомени за дете, нуждаещо се от закрила, т.е. МВР е структурата, която приема информацията за такива случаи.</p> <p>От МК е отговорено, че във връзка с писмото на ДАЗД са актуализирани длъжностните характеристики на директорите на училищата по изкуства и училищата по културата и същите са утвърдени от Министъра на културата на 04.10.2023 г.</p> <p>Постъпила е обратна информация и от 30 общини за предприетите действия от тяхна страна за актуализиране на длъжностните характеристики.</p>	
<p><i>1.10. Нормативно регламентиране на възможността за получаване на данни от компетентната структура на МВР за IP адреса на публикувания материал с вредно за децата съдържание, което не е тежко престъпление, данни за пострадалите деца, в случаите, в които е извършено деянието чрез</i></p>	<p>Водеща: МВР – ГДБОП, ДАЗД Партни- раща: МТС</p>	<p>Приети промени в Закона за електронните съобщения</p>		

информационна технология (компютърно-информационна система), когато се отнася за ненавършили пълнолетие деца				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 МОНИТОРИНГ ЧРЕЗ ТЕКУЩО СЪБИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ДАННИ				
<p>2.1. Разработване на подходящи индикатори (показатели) за събиране на достатъчни и надеждни данни за случаи на насилие от и между деца;</p> <p>2.1.1. Сформиране на работна група;</p> <p>2.1.2. Извършване на цялостен преглед на данните, които се събират в институциите;</p> <p>2.1.3. Разработване на индикатори, с ясна методика</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партньори: Членовете на Постоянната работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД, УНИЦЕФ</p>	<p>Разработени и въведени в практиката унифицирани индикатори за събиране на данни</p>	<p>ДАЗД – Сформираната със Заповед №РД-06-7/20.07.2023 г. междуведомствена работна група, с представители на ДАЗД, МТСП, МВнР, МОН, МВР, МП, ММС, МЗ, МК, АСП, НСИ, НОИ, ЦКБППМН, НКБТХ, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НМД, НСОРБ, НАРУ, Фондация „За нашите деца“, ИСДП, Фондация „АСИСТ – Помагачи технологии“, провежда регулярни онлайн заседания.</p> <p>Започнат е разпис на Методическо ръководство/указания/ насоки относно индикаторите за насилие над и от деца. В отчетния период са проведени осем заседания. На заседанието на работната група на 20.10.2023 г. са коментирани конкретните данни за насилие над деца, които се събират от различните институции, които ще бъдат включени в Методическо ръководство/ указания/насоки относно индикаторите за насилие над и от деца. Във връзка с работата на работната група, е проведена среща с представители на АСП за уточняване на събираните от отделите „Закрила на детето“ данни за насилие над деца. Такава среща е проведена и с представители на МЗ.</p> <p>Работната група следва в шестмесечен срок да извърши цялостен преглед на</p>	

			данните, които се събират в институциите, на база на който да разработи основни индикатори за измерване на насилието над деца, с единна методология за извършване на събиране на достоверни и сравними данни за насилие по предложените показатели.	
<p>2.2. Създаване и поддържане на интегрирана база данни за случаи на деца, жертви и извършители на насилие:</p> <p>2.2.1. Въвеждане в експлоатация на НИС към ДАЗД и регистриране на децата, жертви на насилие и децата в риск;</p> <p>2.2.2. Изменение и допълнение на действащата нормативна уредба с цел регламентиране на изискването за събирането на данни на национално, регионално и местно ниво и достъпа до различните информационни системи на органите за закрила на детето</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партньори: Всички органи за закрила на детето</p>	Изградена система, приета промяна в нормативния акт	<p>ДАЗД – Разработването на НИС на ДАЗД е самостоятелна дейност по проект „Ефективни политики за всички деца“, финансиран по ПРЧР, на който ДАЗД е конкретен бенефициент. През отчетното тримесечие са осъществени поредица от работни срещи и са сключени споразумения за двустранен обмен на информация с институции, органи по закрила на детето и други, притежаващи информация за деца. Предстои стартиране на дейността през 2024 г.</p> <p>Сформирана е междуведомствена работна група, под ръководството на заместник-министър на труда и социалната политика, със заместник-председател председателят на ДАЗД, за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето и синхронизирането му с други нормативни актове.</p>	
2.3. Въвеждане на изисквания за извършване на ежегоден анализ на база на осъществен мониторинг и оценка на напредъка или слабостите в дейностите за предотвратяване на насилието над деца и решаване на проблемите, преди да са довели до закъснения	<p>Водеща: Междуведомствена работна група</p>	Ежегоден отчет		

	„Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД			
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ III				
ЕФЕКТИВНА РЕАКЦИЯ И РАЗСЛЕДВАНЕ НА СЛУЧАИТЕ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I				
ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА РЕАКЦИЯ ЗА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ				
<i>1.1. Разширяване на достъпа до Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111 като действащ механизъм за сигнализиране чрез разработване на мобилно приложение с опция за подаване на сигнал</i>	Водеща: ДАЗД	Разработено мобилно приложение	ДАЗД – Разработено чат приложение за подаване на сигнали към НТЛД 116 111.	
<i>1.2. Информация за НТЛД 116 111, както и за системата за закрила на детето, да бъде разпространена чрез различни канали на комуникация – печатни издания, интернет среда, медийна среда, радио и телевизионни предавания с участие на експерти от ДАЗД, чрез обектите на проверка, чрез транспортни средства – градски транспорт, метро, БДЖ и др. - При участие на експерти в събития с професионалисти – кръгли маси, семинари, обучения.</i>	Водеща: ДАЗД	Дейности за разпространение	ДАЗД – Медийно представяне на чат приложението на НТЛД 116 111 в БНР и Нова телевизия. В хода на извършваните от ДАЗД проверки са предоставяни нагледни материали за НТЛД 116 111, провеждани са беседи с децата за функциите на линията, разговори с персонала на проверяваните обекти.	
<i>1.3. Популяризиране на НТЛД 116 111 през целеви групи чрез: - провеждане на кампании в училища сред различни възрастови групи, от експерти от ДАЗД; - Социалните мрежи, които се ползват от децата – Tik Tok, Instagram, WhatsApp, Snapchat, Телеграм, Фейсбук, Вайбър; - През проекти и програми, в които участва ДАЗД;</i>	Водещи: ДАЗД Партньори: МОН и РУО	Разпознаваемост на НТЛД сред децата; Споделения и харесания в социалните мрежи Създаден 1 бр. флашмоб Създадени клипове	ДАЗД – Посещение на 6 училища и срещи с над 500 деца през м. октомври 2023 г. в гр. София, Ловеч, Габрово, Троян. На срещите са презентирани функционирането на чат приложението към НТЛД 116 111 и работата на НТЛД. Разработени са 1000 постера за НТЛД 116 111 и за чат приложението, 2000	

- Чрез Съвета на децата със създаване на флашмоб за НТЛД; - Създаване на кратки видеа/клипове според целевите групи – малки и по-големи деца, уязвими деца със Съвета на децата			разделители, 2000 материали с брандиран номер на телефонната линия.	
1.4. Развиване на иновативен модел на интегрирано предоставяне на подкрепа и специализирани услуги за закрила, рехабилитация и реинтеграция на деца, жертви на насилие (включително домашно насилие) и подкрепа на техните родители	Водещи: УНИЦЕФ, ИСДП, Фондация Асоциация Анимус, общини София, Шумен и Монтана Партньори: МТСП/ АСП, ДАЗД, МВР, МОН, НСОРБ, МЗ	Използване на резултатите от апробирания и оценен модел и прилаганите услуги за разработване на Националната карта на социалните услуги	АСП – Към 30.09.2023 г. са разкрити и функционират социални услуги в подкрепа на деца, жертви на насилие: 20 (двадесет) Кризисни центъра за деца, жертва на насилие, с капацитет 212 потребители.	
1.5. Промяна на дизайна, обновяване на съдържанието и оптимизация на сайта <i>detskasisurnost.bg</i>	Водещи: МВР, УНИЦЕФ	Актуализиран сайт <i>detskasisurnost.bg</i>		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВАТА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, ПРАВОНАРУШИТЕЛИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СПРАВЕДЛИВО, ЗАКОНОСЪОБРАЗНО И ЩАДЯЩО ОТНОШЕНИЕ В РАМКИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ, ГРАЖДАНСКИ И НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА				
2.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обединен с този по Стратегическа цел I, оперативна цел 10.1)	Водеща: МП Партньори:	Приет акт - обнародван ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г., в сила от 1 септември 2023 г.	МП – За целите на въвеждането на Директива (ЕС) 2016/800 относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките	Мярката е отчетена през

	МВР, съдебна власт		<p>на наказателното производство, Министерството на правосъдието подготви законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК).</p> <p>В съответствие с изискванията на Директивата проектът на ЗИД на НПК предоставя на непълнолетния обвиняем редица допълнителни права, наред с предвидените в чл. 55 НПК, и предвижда специални мерки, които да гарантират, че тази категория обвиняеми участват по-ефективно в наказателното производство и се ползват в пълна степен от правото си на справедлив съдебен процес:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ право родител, попечител или лице, което по закон полага грижи за него, да получи пълна информация за правата му в наказателния процес; ✓ на непълнолетния обвиняем да се предоставят редица допълнителни права наред с предвидените в чл. 55 от НПК: ✓ право да бъде придружаван в съдебните заседания, в които участва, а когато това е в неговия най-добър интерес и няма да възпрепятства наказателното производство, и в действия по разследването на досъдебното производство; ✓ право на медицински преглед при задържане; 	второто тримесечие на 2023 г.
--	--------------------	--	---	-------------------------------

			<ul style="list-style-type: none"> ✓ право на прилагане на задържането като изключителна мярка; ✓ право на индивидуална оценка за установяване на неговите индивидуални особености; ✓ право да получи защита на правото на личен и семеен живот и др. ✓ изрично да се посочи, че делата, по които обвиняемият е непълнолетен, ще се разследват, разглеждат и решават с предимство пред останалите дела; ✓ по дела срещу непълнолетни съдиите и съдебните заседатели да притежават специализирани познания в сферата на правата на детето и др. <p>През 2020 г. с цел постигане на законодателна икономия, бяха обединени двата изготвени през 2019 г. проекта на ЗИД на НПК – законопроектът, с който изцяло се изпълняват ангажиментите, произтичащи от Директива (ЕС) 2016/800 относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство и законопроектът във връзка с правилното транспониране на Директива 2012/29/ЕС за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>С посочения ЗИД на НПК се удовлетворяват и изискванията на Директива 2013/48/ЕС относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане. Със законопроекта се изменя чл. 386, ал. 4 НПК. Допълнената разпоредба предвижда в случаите на задържане непълнолетните лица да се настаняват в подходящи помещения отделно от пълнолетните, като незабавно да се съобщава за това на техните родители, попечители или на лицата, които по закон полагат грижи за тях, както и на директора на учебното заведение, когато задържаният е ученик. Уредена е и възможността за задържането да се уведомява друго пълнолетно лице, посочено от не-пълнолетния обвиняем и одобрено от наблюдаващия прокурор при наличието на следните обстоятелства:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ присъствието на родителя, попечителя или лицето, което по закон полага грижи за непълнолетния, е в противоречие с неговия най-добър интерес или може да затрудни наказателното производство; ✓ родителят, попечителят или лицето, което по закон полага грижи за 	
--	--	--	---	--

			<p>не-пълнолетния, не е намерен или неговата самоличност е неизвестна.</p> <p>Законопроектът е приет окончателно от Народното събрание на 26 май 2023 г. и обнародван в ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г. Измененията и допълненията ще влязат в сила на 1 сеп-тември 2023 г.</p>	
<p>2.2. Утвърждаване на методика за ползване и работа в специално обособени помещения („сини стаи“) за щадящо изслушване на деца и извършване на картографиране на сините стаи за изслушване и идентифициране на необходимостта от разкриване на „сини стаи“</p>	<p>Водещи: ДАЗД, МВР, АСП, НСОРБ, ВСС, прокуратура Партньори: НПО</p>	<p>Разработена методика и анализ на информацията за разположението на „сините стаи“</p>	<p>ДАЗД – Създадена със Заповед №РД-06-5 от 18.07.2023 г., доп. със Заповед №РД-06-16 от 19.09.2023 г. междуинституционална работна група с представители на ВСС, ВКП, ДАЗД, МВР, АСП, НСОРБ, НПО - ИСДП, съдия от Окръжен съд, районен прокурор от РП Разград, представители на Института по психология на МВР, Академията на МВР. Работната група следва да разработи методика за ползване и работа в специално обособени помещения „сини стаи“ за изслушване на деца и провеждане на разпити от обучени специалисти в щадяща атмосфера, в присъствието на всички предвидени участници; за извърши картографиране на „сините стаи“ и да идентифицира необходимостта от разкриване на „сини стаи“ на база на събраната и анализирана информация за тяхното териториално разположение и използване. Към датата на отчета са провеждани регулярни ежеседмични онлайн заседания. Извър-</p>	

			шено е картографиране на разположението на сините стаи в страната, които са 71 на брой.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО И СОЦИАЛНАТА РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА НАСИЛИЕ				
<i>3.1. Проследяване на положението на децата, жертви на насилie и експлоатация, по Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца – жертва на трафик, завръщащи се от чужбина</i>	Водещи: ДАЗД, АСП	Анализ	<p>ДАЗД – През отчетния период е работено по 5 случая с международен елемент за 5 деца. Видовете злоупотреба с деца, български граждани, които са станали жертва на трафик са: сексуална и трудова експлоатация и изоставяне на деца в чужбина от техните родители или близки.</p> <p>В работата по гореописаните случаи на деца жертви на трафик са репатрирани 5 деца. За децата е необходимо да се предостави сигурно пространство и адекватни грижи за правилно адаптиране към условията в страната.</p> <p>С цел предотвратяване на въвличането и използването на деца в различни видове експлоатация, през периода юли - октомври 2023 г., са изготвени 5 мотивирани становища от председателя на Държавната агенция за закрила на детето до министъра на вътрешните работи, които включват 5 български деца за налагане на мярка по 76а от Закона за българските лични документи.</p> <p>Прилагането на тази мярка дава възможност на социалните работници да осъществяват наблюдение и проследяване на развитието на децата, които са били идентифицирани като жертви на</p>	

			<p>трафик или в риск от трафик. Налагането ѝ служи като охранителна мярка с цел превенция от повторно извеждане на децата и въвличането им в различни видове експлоатация.</p> <p>По конкретните случаи се осъществява непрекъснато взаимодействие с българските дипломатически представителства в чужбина чрез Министерството на външните работи при случаи на деца с международен елемент, като се обменя информация със съответните ведомства, институции и организации на други държави, отговарящи за закрилата на детето, при спазване на Регламента за личните данни и условията и реда по Закона за защита на личните данни, във взаимодействие с Комисията за защита на личните данни.</p> <p>За децата, жертви на трафик, се прилагат защитните мерки по Закона за закрила на детето.</p> <p>За периода на наблюдение и работа по случаите на деца жертви на трафик се уведомява Държавната агенция за закрила на детето от компетентните институции.</p> <p>АСП – В Агенцията се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от</p>	
--	--	--	--	--

			<p>ОЗД/ДСП за период от една година, за да се осигури необходимата подкрепа и да се предотврати повторния трафик, както и да се ограничи възможността за участие на други деца в семейството в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.</p> <p>През 2023 г. за наблюдаваните от ОЗД/ДСП деца, жертви на трафик в АСП е налична следната информация: трето тримесечие на 2023 г. – едно наблюдавано дете.</p>	
<p>3.2. Мониторинг и контрол чрез организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие в услугите за осигуряване на подслон – кризисни центрове, работа за възстановяване и рехабилитация на жертвите на насилие и развитие на съпътстващи услуги в общността за подкрепа на деца, жертви на насилие и успешната им реинтеграция</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Брой проверки</p>	<p>ДАЗД – извършена е една проверка по сигнал в Кризисен център с приоритетно настаняване на деца. В резултат на извършената проверка в Кризисния център, на децата непосредствено след настаняването им, се разясняват функциите на НТЛД 116 111 и възможността за консултиране, информиране и защита от злоупотреба и насилие. Индивидуалните планове на децата се съгласува с родителите и са оценени актуалните рискове за едно от децата, предвид честите му бягства, като са планирани адекватни мерки и дейности за преодоляването им.</p>	
<p>3.3. Създаване на общинско ниво на работна карта с ангажираните институции с услуги за първична, вторична и третична превенция, както и други дейности за работа по случаи на насилие</p>	<p>Водещи: Общини Партньори:</p>	<p>Брой работни карти</p>		

	АКСУ, АСП, МКБППМ Н			
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ IV				
ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА И НА ИНФОРМИРАНОСТТА НА ДЕЦАТА И ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА, ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1				
ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА ЗА РАЗПОЗНАВАНЕ НА ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И РЕАКЦИЯ ПРИ СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ (В ОБРАЗОВАТЕЛНА, СОЦИАЛНА, ЗДРАВНА, ОРГАНИ НА РЕДА, СЪДЕБНА СИСТЕМА И ДРУГИ)				
<i>1.1. Въвеждане на стандартизиран модел за сертификация за образованието и продължаващо обучение за регулиране и признаване на обучението на специалистите от услугите по темата за насилието над и от деца</i>	Водеща: НАПОО Партни- раци: ДАЗД, МОН, об- щини, НПО	Брой сертифицирани прог- рами и обучители		
<i>1.2. Предоставяне на студентите от педагогическите специалности на базови знания относно насилието спрямо деца и между деца – развиване на умения за разпознаване на симптомите на насилие и за оказване на първоначална подкрепа</i>	Водеща: МОН Партни- раци: Ръ- ководства на висши училища с педагогич- ески спе- циалности	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		
<i>1.3. Предоставяне на базови знания за спецификата на обучение на децата със СОП и развитие на умения за прилагане на различни подходи за интегриране на децата</i>	Водеща: МОН Партни- раци: Ръ- ководства на висши	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		

	училища с педагогически специалности			
<i>1.4. Предоставяне на базови знания за различни подходи за сформирани на екип и развиване на умения за сформирани на такъв в класовете, с оглед задълженията на класните ръководители</i>	Водеща: МОН Партньорски: Ръководства на висши училища с педагогически специалности	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		
<i>1.5. Създаване на насоки за обучение по превенция на насилието и провеждане на въвеждащи и продължаващи обучения на различните професионалисти, работещи с деца, относно правата на децата, относно законодателство и за разпознаване на видовете насилие – идентифициране и реакция при случаи на насилие</i>	Водещи: МОН, АСП, МВР, НИП Партньорски: ДАЗД, МЗ-съсловни организации, университети, УНИЦЕФ, НПО	Утвърдена методика и въведени системи		
<i>1.6. Обучение на служителите от отделите „Закрила на детето“ по прилагане на Методиката за управление на случай за закрита на дете в риск от отдел „Закрила на детето“, Методическото указание за работа по случаи на деца в риск от родителско отчуждение, Механизма за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца,</i>	Водеща: ДАЗД Партньорски: АСП	Проведени обучения и супервизии		

<i>въвлечени в родителски конфликти, провеждани на супервизии при тежки случаи</i>				
<i>1.7. Повишаване професионалните знания на полицейските служители, работещи с непридружени деца-мигранти, чрез провеждане на съвместни обучения на тема „Идентификация, насочване и работа с непридружени деца чужденци“</i>	Водеща: ВКБООН Партни- раца: МВР	Брой обучени служители		
<i>1.8. Обучения на специалисти, работещи с деца за придобиване на умения за безопасно ползване на интернет и информационните технологии</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, МВР- ГДБОП, УНИЦЕФ, общини, НПО	Повишен брой на обучени специалисти		
<i>1.9. Повишаване на знанията на педагогическите специалисти чрез организиране и провеждане на обучения във връзка с онлайн рисковете за децата в мрежата, как да ги предпазват и докладват в случай на злоупотреба и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност</i>	Водещи: МОН, ГДБОП Партни- раци: НЦБИ, Ко- алиция за медийна грамот- ност, НПО	10 проведени обучения, обхванати 250 учители на година/1000 обхванати учители за 4 години		
<i>1.10. Обучения на педагогическите специалисти в училищата по изкуствата и културата, популяризиране на налични ресурси и програми и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност</i>	Водеща: МК Партни- раци: Ко- алиция за медийна	Обучени преподаватели, създадени нови ресурси		

	грамотност			
<i>1.11. Организиране на обучения на специалисти, работещи с деца (учители, психолози и др.) по проблеми свързани с употребата и злоупотребата с психоактивни вещества и прилагане на ефективни методи за превенция</i>	Водеща: МОН, общини Партньори: МЗ, МВР, НЦОЗА, НПО	Брой проведени обучения		
<i>1.12. Надграждащи обучения на персонала на лечебните заведения за болнична помощ, работещ с деца, за най-добрите подходи и добри практики за грижа за деца</i>	Водеща: НЦОЗА Партньори: Медицински университети, БАПЗГ	Брой обучени лекари и специалисти по здравни грижи		
<i>1.13. Организиране на продължаващи обучения, кръгли маси, конференции и обмен на практики между специалистите – в образователната сфера, в социалната сфера, представители в сферата на социалното включване, здравеопазването, равните възможности и недискриминацията и условията на труд</i>	Водеща: ДАЗД Партньори: МТСП, МОН, МВР-ГДБОП, МЗ, МК, ММС, АСП, ГИТ, общини, НПО	Брой обучения Брой обучени специалисти		
<i>1.14. Осигуряване на междусекторна интегрирана подкрепа от външни специалисти на детските градини, училищата, центровете за работа с деца с</i>	Водещи: МОН, зависими	Брой осигурени външни специалисти в подкрепа на работещите с деца		

<i>външни специалисти – психолози, социални педагози, клинични психиатри, психиатрични сестри и др.</i>	училища, общини Партни- ращи: НПО			
<i>1.15. Анализ на съществуващите програми, свързани с правата на децата, предоставени от Академията към Министерство на вътрешните работи и центровете за професионална квалификация и разработване на допълнителни модули, обучителни материали и ресурси на база на препоръките от анализа</i>	Водеща: УНИЦЕФ Партни- раща: МВР/АМВ Р	Разработени модули, обучителни материали и ресурси, свързани с правата на децата		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 УТВЪРЖДАВАНЕ НА ДЕТСКОТО УЧАСТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА ДЕЦАТА ОТНОСНО ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ И НАЧИНИТЕ ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ НЕГО				
<i>2.1. Организиране на форум с представители на висшите учебни заведения по темата за детското участие и неговото утвърждаване и развитие в образователните институции чрез подкрепата на педагогическите специалисти</i>	Водеща: МОН Партни- ращи: ДАЗД, висши училища	Брой участници във форума Брой предложения		
<i>2.2. Реализиране на двете Национални програми на МВР „Детско полицейско управление“ (ДПУ) и „Работа на полицията в училищата“ за ранна превенция на подрастващите</i>	Водеща: МВР Партни- ращи: МОН, БЧК, БПЦ, БТС, ДПБЗН и др.	Брой обучени деца в ДПУ	МВР – Брой деца обучаващи се в двугодишния курс на ДПУ – 1364. За първото деветмесечие са изнесени 5119 лекции по програма „Работа на полицията в училищата“	
<i>2.3. Провеждане на дискусии и заседания на Съвета на децата към НСЗД; срещи с ученически парламенти и съвети по актуални теми за насилието, превенцията, злоупотребата, взаимоотношенията с връстници, взаимоотношенията в семействата,</i>	Водещи: ДАЗД, общини	Брой проведени дискусии, заседания и изведени предложения	ДАЗД – През отчетното тримесечие се проведе тържествено заседание по случай 20-годишнината от създаването на Съвета на децата. По повод 20-го-	

<p><i>развитие на емоционалната интелигентност. Изследване на тяхното мнение и набиране на предложения за подкрепа за тяхното благополучие</i></p>	<p>Партни- раща: МОН</p>		<p>дишния юбилей на Националния детски консултативен орган, децата подготвиха послание, което отправиха към всички възрастни.</p>	
<p><i>2.4. Изследване на мнението на детето, в т.ч. на децата, настанени извън родното семейство при извършвания контрол от страна на ДАЗД</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: АСП/ДСП, НСОРБ</p>	<p>Анализ на резултатите от извършени планова проверка</p>	<p>ДАЗД – На 26.09.2023 г. е проведена среща (присъствена и онлайн) на членове на Съвета на децата с министъра на труда и социалната политика, парламентарния секретар на МТСП и съветник на министъра на труда и социалната политика. По време на срещата децата са споделили различни проблеми, които ги вълнуват и са направили предложения в сферата на свободното време на децата, образованието, здравеопазването и др. По време на срещата е представена Инициативата на МТСП и ДАЗД на тема: „Гласът на децата и техните семейства“, по време на която в периода м. октомври-м. декември 2023 г. са проведени дискусии с различни групи деца. Проведена е дискусия с деца със специални потребности и техните родители и с деца и родители от ромски общности. Една от дискутираните теми е свързана с насилието. До края на м. декември дискусиите с различни целеви групи деца продължават, като целта е децата да споделят своето мнение, което да бъде взето предвид при изготвянето на проект на Национална стратегия за детето. След всяка среща с децата се изготвят протоколи, които се предоставят на МТСП.</p>	

<p>2.5. Изследване мнението на децата и младежите за нуждите от ресурси за подобряване на тяхната информираност за безопасността и сигурната среда на живот. Продължаване на модела връстници обучават връстници с изграждане на проактивно поведение у децата и нетърпимост към всички форми на насилие</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, НСОРБ, НПО</p>	<p>Брой материали. Брой обучения от връстници</p>		
<p>2.6. Включване на децата в междуинституционалното сътрудничество чрез Съвета на децата, ученически парламенти, съвети и др.</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: НСОРБ, МОН</p>	<p>Брой участия в заседания на общинските съвети</p>	<p>ДАЗД – В рамките на отчетния период до Съвета на децата е разпространена анкета на Платформата на ЕС за детско участие относно интегрирани системи за закрила на детето. Първата детска консултация на Платформата се отнася до това какво трябва да направят възрастните, за да са сигурни, че децата са защитени от насилие и се чувстват в безопасност. Платформата се интересува да научи директно от децата как ЕС може да гарантира, че децата са защитени. Идеите на децата пряко ще повлияят на новата препоръка относно интегрираните системи за закрила на детето, която ЕС планира да публикува през пролетта на 2024 г.</p>	
<p>2.7. Организиране и провеждане на конкурси по места на тема: „Не на насилието“</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: Об- щини, НПО, ди- ректори на образова-</p>	<p>Брой деца, участвали в конкурса. Публичност - мероприятия</p>		

	телни институции и др.			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ И РАБОТА С ТЯХ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕЦАТА ДА ЗАЩИТАВАТ САМИТЕ СЕБЕ СИ И ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОЛОЖИТЕЛНИ, НЕНАСИЛСТВЕНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ УСТАНОВЕНИ СЛУЧАИ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ				
<i>3.1. Разработване на подкрепящи обучителни материали – брошури, ръководства, книги, видеа и др. за родителите с цел изграждане на по-благоприятни нагласи към ненасилствените дисциплиниращи подходи от страна на родителите</i>	Водеща: ДАЗД Партньораци: АСП, МП, НЦОЗА, НПО, Сдружение на психолозите, Академичната общност	Разработени и въведени в практиката обучителни и подкрепящи материали		
<i>3.2. Подобряване на информираността на обществото и в частност на родителите, по въпросите на насилието над деца чрез разработване и прилагане в практиката на Наръчник за родителите, насочен към уязвими семейства, например с майки в юношеска възраст, с родители от уязвими групи и др.</i>	Водеща: ДАЗД Партньораци: Българска педиатрична асоциация, Сдружение на психолозите,	Създаден и утвърден Наръчник	ДАЗД – през периода се работи по разработването на проект на Наръчник за родители. Предстои неговото обсъждане и допълване и от страна на партньорските институции.	

	Академичната общност			
<i>3.3. Разработване на програми за семейно образование (обучение на родители на деца на възраст 0 – 7 години за правата на децата и за позитивни методи на възпитание) и провеждане на тренинги в детските ясли и детските градини</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партньори: НЦОЗА, общини, НПО	Въведени в практиката програми		
<i>3.4. Разработване на програми и изграждане на системни механизми и планове за работа с родители на деца в училищна възраст за повишаване на познанията им за насилието, форми на проявления, индикатори за разпознаване на жертвите на насилие и извършителите на насилие, последиците за децата, които да се прилагат в образователните институции</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партньори: Общини, НПО	Въведени в практиката програми		
<i>3.5. Организиране на превантивни кампании за превенция за повишаване безопасността на движението на децата и техните родители и приятели по пътищата на страната</i>	Водеща: МВР – Пътна полиция	Брой проведени кампании	МВР – През третото тримесечие на 2023г. са организирани и проведени 4 превантивни кампании	
<i>3.6. Публикуване на интернет страницата на пътна полиция на информация за пострадали при пътнотранспортни произшествия деца на основание Наредба № 8121з-194 от 21 февруари 2019 г. за определяне на реда за взаимодействие по обмен на информация, анализиране на пътнотранспортните произшествия с участие на деца и набелязване на мерки за тяхното ограничаване и намаляване на последствията</i>	Водеща: МВР – Пътна полиция	Брой публикации	МВР – Направени са три публикации на интернет страницата на прътна полиция на данни за травматизма с деца за всеки от периодите от м.юли до м. септември 2023г.	
<i>3.7. Повишаване на капацитета на родителите да развиват медийна грамотност у децата си в семейна среда чрез създаване на подходящи ресурси и</i>	Водеща: ДАЗД Партньори:	Брой обучени родители и брой проведени обучения, брой разработени материали		

<i>провеждане на обучения/тематични родителски срещи, разработване на материали</i>	МВР-ГДБОП, МОН, НПО, НЦБИ			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4 ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ ВРЕДНО МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ				
<i>4.1. Работа с медиите с цел етично отразяване на теми и защита на децата от вредно медийно съдържание, закрила на самоличността на детето и избягване на повторна виктимизация и стигматизация на децата, жертви на насилие и извършители на такова</i>	Водеща: ДАЗД Партньори: СЕМ, АБРО, БНР, БНТ, доставчици на медийни услуги, печатни медии, НСС, коалиция за медийна грамотност	Брой срещи и брой обучени професионалисти		
<i>4.2. Разработване на материали за предпазване на децата от информация и материали в средствата за масова информация, неизползване на заклеяващ език и неразпространение на репортажи за събития в семейната или друга среда, които засягат децата и ги превръщат в жертви</i>	Водеща: ДАЗД Партньори: Доставчици на медийни услуги, Национален съвет за саморегулация	Брой материали		

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ V

ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1

УКРЕПВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МЕХАНИЗМИ ЗА КООРДИНАЦИЯ

<p><i>1.1. Превенция на риска от посегателство и реакция при трансгранично движение на деца – непридружавани или с техните семейства (поради конфликти, епидемии, бедност и др.), чрез прилагане на Координационен механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца-чужденци, намиращи се на територията на Р. България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партнери: ДАБ, МВР, МЗ, МОН, МВнР, МТСП, АСП, общини</p>	<p>Изградена база данни Създадена ПЕРГ към НСЗД</p>	<p>ДАЗД – Изготвен е доклад от извършен годишен мониторинг (на основание Раздел VII. - Механизъм за изпълнение и мониторинг по прилагането на Координационния механизъм) на Координационният механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила (наричан по-долу за краткост Координационен механизъм). Докладът е съставен на база данни, предоставени от институциите участници в Механизма. Според получените резултати от всички за 2022 г., обобщена информация е получена от: МТСП, МП, МЗ, МОН, СДВР, ОДМВР, ДАБ, АСП, РДСП, Главна Дирекция „Гранична полиция“, Дирекция „Миграция“-МВР, НБПП, НЗОК, НКБТХ, НСОРБ, БЧК. От получената и обобщена информация от институциите се идентифицират следните препоръки в подобряването и прилагането на КМ:</p>	
--	--	--	--	--

			<p>1) Подобряване на координацията между работата на институциите в прилагането на КМ и припознаването на Механизма като работещ инструмент със задължителен характер. Насърчава се подписването на КМ от всички участници. Това ще допринесе за ангажираност на институциите в правилното и стриктно изпълнение, ангажимент по отношение на отчитането на релевантни данни, както и ще преустанови отчитането на данни, които не са свързани по темата на Мониторинга.</p> <p>2) Да се изградят центрове за настаняване и преходни жилища както за момичета, така и за момчета НН и НМ; Осигуряване на подходящи помещения за престой на деца до съпровождането им до РПЦ; Обособяване на помещения, за децата, докато се подготвя документацията. Има препоръка това да бъде записано в КМ.</p> <p>3) Установяването на модел и практики за настаняването на непридружените деца – чужди граждани в социални услуги за деца, както и прилагане на холистичен метод за подкрепа, отразяващ техните специфични нужди.</p> <p>4) Създаване на Регистър за децата, подали молба за международна закрила, които са в неизвестност. Да</p>	
--	--	--	--	--

			<p>се осигури пряк достъп на институциите, в частност на НБПП. Препоръчва се подписване на споразумение между НБПП и ДАБ за реда, условията и сроковете, при които ДАБ може да подава искания до НБПП за назначаване на представител.</p> <p>5) Изготвяне на списъци с имената на преводачите за всяка област на територията на държавата.</p> <p>6) Допълнително обезпечаване на участниците по КМ в празничните и почивните дни.</p> <p>7) Промяна на Наредбата за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца.</p>	
<p>1.2. Разработване на единни правила (протокол) за действие, на база на мониторинга и изследване на трудностите и идентифициране на добрите практики при прилагане на Координационния механизъм при насилие с цел подобряване на взаимодействието между отговорните институции и реализиране на дейности, гарантиращи правото на защита от всички форми на насилие на децата</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партнери: МОН, МВнР, МЗ, МВР, АСП, НСОРБ, НПО</p>	<p>Правила на работа</p>		
<p>1.3. Мониторинг по прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование: 1.3.1. Оценка на данните и включване на други отговорни институции на местно ниво в изпълнението му;</p>	<p>Водеща: МОН Партнери: МВР, АСП, общини,</p>	<p>Брой срещи и комисии</p>		

1.3.2. Разработване на инструментариум за оценка на състоянието на дете, в ситуация на насилие или тормоз	ДАЗД, ЦКБППМ Н			
1.4. Извършване на мониторинг относно прилагане в практиката на Методиката за управление на случай за закрила на дете в риск в отделите „Закрила на детето“ и изготвяне на анализ с предложения за популяризиране на добри практики и за отстраняване на установени пропуски в работата на отделите „Закрила на детето“	Водеща: ДАЗД Партни- раца: АСП	Анализ	ДАЗД – Изготвена е информационна карта, по която да се извърши мониторинга. Изпратена е на Агенцията за социално подпомагане с писмо с №12-00-893/20.09.2023 г. Получената информация от всички РДСП се обобщава и анализира.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 КООРДИНИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОТГОВОРНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ РАЗЛИЧНИТЕ СЕКТОРИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И СВОЕВРЕМЕННО ДОКЛАДВАНЕ ЗА НАСИЛИЕ НАД ДЕТЕ				
2.1. Изграждане и въвеждане на адекватна (подобрена) система за каскадно докладване (задължително уведомяване на повече от един отговорен служител) при случаи на насилие	Водещи: ДАЗД, МОН, МВР, МЗ, МК, ММС, АСП Партни- раца: НСОРБ, НПО	Разработена система, брой общини, в които е въведена, брой обучени специалисти		
2.2. Организиране на обучителни семинари и конференции с цел привличане на различните съсловни и работодателски организации към съпричастност по проблемите на насилието над деца и подкрепа на професионалистите, работещи с деца и родителите, при случай на насилие над дете	Водещи: ДАЗД, МЗ - РЗИ, МОН Партни- раца: На- ционални работода- телски и синди- кални ор- ганизации	Брой мероприятия		

	на учители, лекари, социални работници			
<i>2.3. Синхронизиране и съгласуване преди утвърждаване на програми и планове, свързани с насилие над деца – например, с Националната програма за превенция и защита от домашно насилие и Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца</i>	Водеща: Всички министерства, агенции и други ведомства Партнираща: НСЗД	Брой разработени програми и планове по темата		
<i>2.4. Въвеждане на цялостен подход на работа в детската градина и училището с алгоритъм за действие с децата, родителите и външни за образователната институция подкрепящи специалисти</i>	Водеща: МОН, образователни институции Партниращи: Общините, НПО	Изградени алгоритми на работните процеси		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ, ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР, С ЦЕЛ ПРИЛАГАНЕ НА ЕДИНЕН ПОДХОД ПО СЪБИРАНЕ НА ДАННИ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА НАСИЛИЕ, СВЪРЗАНО С ДЕЦА И ИЗСЛЕДВАНИЯ ПО ТЕМАТА				
<i>3.1. Активно включване на академичната общност в научни изследвания, индикатори, механизми, свързани с детското развитие, закрилата на децата и насилието между и спрямо децата и разработване на програми по проблематиката</i>	Водеща: ДАЗД Партниращи: БАН, ВУ	Брой изследвания и публикации		
<i>3.2. Периодично проучване чрез събиране на актуални данни за тенденциите в поведението на децата, включително на изградените социални норми</i>	Водеща: ДАЗД	Брой проучвания		

<i>и взаимоотношения между тях с цел устойчивост и надграждане на подкрепата на децата</i>	Партни- раци: БАН, ВУ, НПО			
--	-------------------------------------	--	--	--

Забележка:

Напредъка по изпълнението на мерките и дейностите по Плана за третото тримесечие, от страна на общините в Република България, са отразени в отделна форма, която е приложение към настоящата (предвид обема на материала).